

2021-09-14

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar En reformerad arbetsrätt – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden Ds 2021:17

Saco-S är en förhandlingsorganisation bestående av 19 Saco-förbund. Vi företräder nästan 90 000 statligt anställda akademiker.

Inom statlig sektor har parterna tagit ansvar och tecknat kollektivavtal inte bara om lön och anställningsvillkor, utan även om samverkan, turordning och omställning. Täckningsgraden på statlig sektor är 100 procent. Vi anser att vi, på det stora hela, har ett väl balanserat system. Den balansen riskerar nu att rubbas eftersom bara en del av överenskommelsen från privat sektor får genomslag på statlig sektor. Inom det statliga avtalsområdet gäller en mängd särregleringar som innebär att medarbetarna inte kan komma i åtnjutande av förbättringarna i reglerna om företrädesrätt, visstidsanställning och utlyrd arbetskraft. Arbetsgivare inom det statliga avtalsområdet kommer däremot att genom lagstiftning få de fördelar Svenskt Näringsliv förhandlade sig till. Det innebär att nuvarande balans mellan parterna inom staten kommer att rubbas till arbetsgivarens fördel. Den modernisering av arbetsmarknaden som föreslås i överenskommelsen på privat sektor kommer inte fullt ut komma statlig sektor till del.

Saco-S anser att utredaren inte tillräckligt har tittat på konsekvenserna för statlig sektor och önskar att det fortsatta arbetet med att genomföra partsöverenskommelsen åtgärdar denna brist.

Ökad förutsebarhet vid uppsägning av personliga skäl

Saco-S saknar tydligare vägledning om vad förändringen innebär. Denna avsaknad av tydlighet riskerar att bli tvistedrivande.

Saco-S vill även framhäva att yrkesrollen för statligt anställda akademiker kan innebära att behöva invända mot förslag från ledningen och att i skattebetalarnas intressen ibland driva impopulära frågor. I Sverige har vi en lång tradition av självständiga tjänstemän och detta är en bidragande orsak till den låga grad av korruption som förekommer inom svensk statsförvaltning. Saco-S anser det vara bekymmersamt om en tjänsteman som inte uppskattas av ledningen riskerar uppsägning på grund av samarbetsproblem. Vi önskar förarbeten som tydligt tar ställning för statligt anställdas professionella integritet.

21-09-14

Dispositivitet för reglerna om sakliga skäl för uppsägning

Detta är ett exempel på att statlig sektor inte fullt ut får ta del av den moderniserade arbetsmarknaden. Saco-S beklagar att man i lag om anställningsskydd inför en skillnad mellan de olika sektorerna på arbetsmarknaden.

Turordning vid uppsägning

Saco-S beklagar att utredningen inte tittat närmare på de konsekvenser som de nya undantagsreglerna kommer få på statlig sektor dels med tanke på det statliga kollektivavtalet om turordning (TurA-S) som gör att turordning sker på ett annat sätt inom statlig sektor än inom privat sektor, dels med tanke på 12 § lag om offentlig anställning som redan nu ger statliga arbetsgivare en möjlighet att undanta arbetstagare från turordningen.

Anställningens bestående vid tvist

En arbetstagare som driver en ogiltighetstalan efter en uppsägning och vars anställning inte består under tvisten kommer med största sannolikhet gå in i en ny anställning under tvistens gång. Om denne arbetstagare därefter vinner talan om ogiltighet i Arbetsdomstolen kommer arbetstagaren i så fall att ha två arbetsgivare samtidigt. Saco-S önskar att utredningen hade klarlagt hur 11 § lag om offentlig anställning förhåller sig till situationen att båda dessa arbetsgivare är statliga myndigheter.

Omreglering till lägre sysselsättningsgrad

Saco-S befarar att begreppet lika arbetsuppgifter kommer bli tvistedrivande. För att undvika detta bör förarbetena ge mer vägledning till arbetsmarknadens parter.

Särskild visstidsanställning

Saco-S vill påminna om att förslagen om förändringar gällande företrädesrätt inte kommer få någon egentlig praktisk betydelse vid de statliga myndigheterna eftersom förtjänst och skicklighet tillämpas även för det fall någon har företrädesrätt till återanställning. Därtill kommer att förslaget endast berör den nya anställningsformen särskild visstidsanställning enligt lag om anställningsskydd. Många tidsbegränsade anställningar vid de statliga myndigheterna vilar på annan grund, framför allt olika förordningar, som utredningens förslag inte kommer att påverka.

Saco-S anser att bestämmelsen om visstidsanställning för enstaka kortvariga perioder i 9 § anställningsförordningen bör upphävas då den i praktiken ger staten en möjlighet att, utöver särskild visstidsanställning, anställa arbetstagare på kortvariga anställningar. En sådan anställning kan också staplas på andra visstidsanställningar utan att den kan övergå till en tillsvidareanställning. Den ger heller inte rätt till företrädesrätt. Det är enligt Saco-S stötande att staten som lagstiftare genom särslagstiftning och förordningar ger sig själv som arbetsgivare större utrymme att tidsbegränsa anställningar än andra arbetsgivare. Staten borde i stället vara ett gott föredöme genom att ge trygga anställningar. Det vore lämpligt om staten, i likhet med andra arbetsgivare, var hänvisad till att träffa kollektivavtal om det finns behov av andra bestämmelser om visstidsanställningar än de som finns i lag om anställningsskydd.

Vidare anser Saco-S att alla visstidsanställningar, även de som regleras i förordning eller kollektivavtal, ska medräknas i kedjan av på varandra följande anställningar i 5

21-09-14

a § lag om anställningsskydd för att undvika att statliga arbetsgivare kan stapla olika typer av visstidsanställningar på varandra under lång tid.

Regeringen har i den senaste forskningspropositionen (prop. 2020/21:60, sid. 118-119) uttalat att andelen visstidsanställningar ska minska inom högskolan. I propositionen skriver regeringen att andelen visstidsanställda bland undervisande och forskande personal (exklusive doktorander), mätt i antal personer, var 34 % 2018. Man konstaterar vidare att det är en större del av dessa, 19 % av det totala antalet anställda personer, som har tidsbegränsade anställningar med stöd av lag om anställningsskydd än de som har stöd i högskoleförordningen eller kollektivavtal. Regeringen konstaterar att andelen visstidsanställningar med stöd av lag om anställningsskydd är högre inom högskolan än inom arbetsmarknaden i övrigt trots att anställningar inom högskolan i regel kräver högre kvalifikationer, ofta doktorsexamen. Regeringen framhåller vidare att tidsbegränsade anställningar enligt lag om anställningsskydd och högskoleförordningen kan varvas vilket gör att individer kan fastna i otrygga anställningar under lång tid. Regeringen avser följa upp andelen visstidsanställningar framöver, men mot bakgrund av den stora andel visstidsanställda som finns och den omfattande särreglering som finns avseende visstidsanställningar inom högskolan anser Saco-S att de särskilda bestämmelserna om visstidsanställningar i högskoleförordningen bör utredas tillsammans med möjligheterna att använda tidsbegränsade anställningar med stöd av lag om anställningsskydd inom högskolan.

Uthyrning av arbetstagare

Som utredningen nämner har statliga arbetsgivare att ta hänsyn till förtjänst och skicklighet vid anställning. Vad utredningen inte nämner är att det även finns en skyldighet att utlysa lediga tjänster. Således kommer förslagen även i denna del bli svåra att tillämpa på statlig sektor.

Texten i lagförslaget behöver anpassas så att det tydligt framgår att det gäller för alla arbetsgivare, inklusive statliga myndigheter, och inte endast för kundföretag.

Saco-S

Anna Steen
ordförande